

ZAČETKI IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V KRANJU

SEPTEMBER 2016

"Izobražen je tisti človek, ki ve, kje bo našel tisto, česar ne ve." Georg Simmel

"Suverenost človeka je v znanju." Francis Bacon

*Besedila udeležencev ŠK **ZAČETKI IZOBRAŽEVANJA***

***ODRASLIH V KRANJU** so objavljena brez poseganja v avtorsko delo. Fotografsko in arhivsko gradivo, ki je vključeno v publikacijo je pridobljeno iz arhiva Ljudske univerze Kranj.*

ŠTUDIJSKI KROŽEK

*ZAČETKI IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH
V KRANJU*

Metka ČAVLOVIĆ

Rebecca Anastasia DOBNIKAR

Renata DOBNIKAR

Helena GOMBOC

Andreja KOŽELJ

Jožica KUKOVIČ

Cirila RESMAN

Janko ZUPAN

Mentorica ŠK: Mateja Šmid, prof.

RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V ZGODOVINI

Sam razvoj več ali manj organiziranega izobraževanja odraslih je bil povezan z razvojem gospodarstva in se je začel, ko so se pojavile potrebe po izobraževanju in znanju ljudi po končanih rednih šolah.

*Prva država, ki je pričela s takšnim izobraževanjem je bila Danska. Tam je z idejo izobraževanja odraslih pričel [Nikolaj GRUNDTVIG \(1783 – 1872\)](#). V državi so mali kmetje propadali in se odpravljali v mesta, kjer pa je bila zaradi premajhne ponudbe dela in neprimerne izobrazbe ljudi brezposelnost velika. V teh razmerah je Grundtvig ustanovil **Ljudsko visoko šolo**, ki je bila odprta za vse, ki so se želeli nekaj naučiti. Sprva je šlo predvsem za pridobivanje osnovnih znanj (branje, pisanje, računanje, ...) z možnostjo pridobivanja nadaljnjih, bolj specializiranih in strokovnih znanj.*

*Tudi v slovenskih deželah se je začelo izobraževanje odraslih že v drugi polovici. 19. stoletja. Leta 1868 je izšel zakon o obveznem obiskovanju osnovne šole. Ker pa predvsem kmečko prebivalstvo ni znalo ne brati ne pisati je pouk potekal sprva v **nedeljskih ponavljalnih oz. nadaljevalnih šolah**, ki so bile prve šole za izobraževanje odraslih pri nas. Nekatero so posredovale tudi posamezna strokovna znanja (npr. o kmetovanju in*

sadjarstvu na pretežno kmetijskem področju, v urbanih področjih pa znanja za trgovce in obrtnike). Pouk je potekal v slovenskem jeziku in prvi učbenik zanje je leta 1842 napisal Anton Tomaž SLOMŠEK (Blaže in Nežica v nedeljski šoli).

Poleg nedeljskih šol, so bile tudi **čitalnice** organizirane oblike izobraževanja odraslih in so nastajale od leta 1861 dalje v glavnem v mestih. Ponekod so nastale iz bralnih društev in so bile pomembne predvsem za razvoj slovenskega jezika in razvoja slovenske narodne zavesti. Namenjene so bile neformalnemu izobraževanju.

Tudi druga **društva** so nudila različne oblike izobraževanja odraslih. Značilno zanje pa je bilo, da niso bila namenjena poklicnemu izobraževanju.

Po 1. svetovni vojni so se politične razmere v slovenskih deželah spremenile. 1929 je izšel zakon o Ljudskih šolah, ki so od slej glede na trenutne potrebe industrije in kmetijstva skrbele za izobraževanje odraslih.

V tem času so se pojavila tudi **delavska izobraževalna društva**, ki so poudarjala predvsem družbene potrebe ter poklicna znanja.

Ljudske visoke šole, tudi Ljudska vseučilišča ali Ljudske univerze (ne smemo jih enačiti z današnjimi) so se prvič pojavile leta 1921. V letu 1937 je bila ustanovljena tudi v Kranju in lahko rečemo, da je bila zasnovane po izgledu danskih Ljudskih šol.

Obdobje po 2. svetovni vojni je v Jugoslaviji zaznamovano z razvojem težke industrije oz. gospodarstva. **Na rednih šolah so se pojavili oddelki za odrasle**, ki so bil namenjeni v prvi vrsti strokovnemu izobraževanju delavcev.

Kmalu pa so bile tudi ustanovljene **Ljudske univerze** (prva v Ljubljani leta 1947), ki so skrbele za splošno izobraževanje (razvoj kulture, umetnosti, družboslovne znanosti, ...) in **Delavske univerze** (Delavska univerza je bila v Kranju ustanovljena leta 1959), ki so skrbele za izobraževanje strokovnega kadra oz. za strokovno izobraževanje (prve so se pojavile po letu 1950).

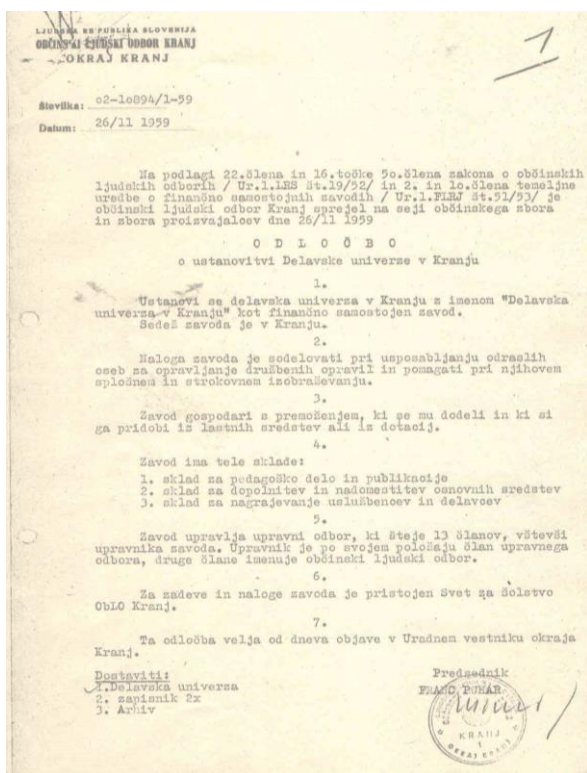
Od leta 1957 dalje so se pojavili tudi **izobraževalni centri v podjetjih in gospodarskih organizacijah**, ki so skrbeli za strokovno izobraževanje svojih delavcev.

Po letu 1991 pa se je razvoj izobraževanja odraslih razmahnil in razširil na:

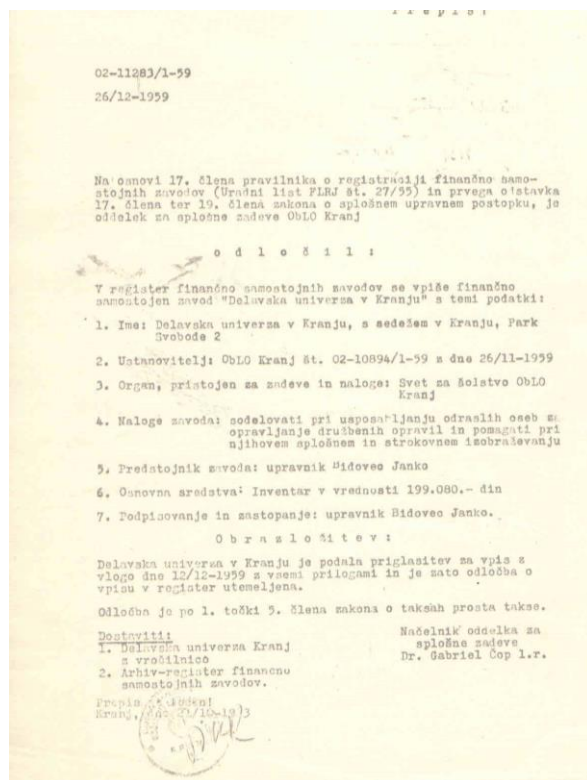
- *Andragoški center*
- *Ljudske univerze;*
- *Izobraževalne centre v podjetjih;*
- *Univerze za tretje življenjsko obdobje;*
- *Centre za samostojno učenje;*
- *Centre za mlajše odrasle oz. Projektno učenje mladih odraslih (PUM);*
- *Privatne izobraževalne institucije;*

USTANOVITEV DELAVSKE UNIVERZE KRANJ

Delavska univerza Kranj je bila ustanovljena z odlokom o ustanovitvi 26.11.1959 s strani Občinskega ljudskega odbora Kranj. Naloga zavoda je bila sodelovati pri usposabljanju odraslih oseb za opravljanje družbenih opravil in pomagati pri njihovem splošnem in strokovnem izobraževanju. Zavod je gospodaril s premoženjem, ki se mu ga je dodelilo, in ki si ga je pridobil iz lastnih sredstev in dotacij. Zavod je bil finančno samostojen.

Odločba o ustanovitvi Delavske univerze Kranj.

Odločba o vpisu v register finančno samostojnih ustanov.

Sedež Delavske univerze Kranj je bil ob ustanovitvi Park svobode 2, Kranj (današnja gimnazija Kranj). 26.9.1963 pa se Delavska univerza Kranj seli v nove prostore, v Slavčevo vilo, na Cesti Staneta Žagarja 1, Kranj, kjer se nahaja še danes.

DELAVSKA UNIVERZA - KRANJ

Št. lista: 21. X. 1963
Št. lista: 21. X. 1963
Št. lista: 21. X. 1963

SP 50/2

OBČINSKA SKUPŠČINA KRANJ
Oddelek za občo upravo

Številka: 022-26/63-2
Datum: 26/9-1963

Na podlagi 17. člena pravilnika o registraciji finančno samostojnih zavodov (Uradni list FNRJ, št. 27/55) in 1. odstavka 17. člena ter 19. člena zakona o splošnem upravnem postopku izdaja oddelek za občo upravo Občinske skupščine Kranj naslednjo

O D L O Č B O :

V vpisu v register finančno samostojnih zavodov se vpiše pri samostojnem zavodu Delavska univerza Kranj tale sprememba:

pod točko 1) Sedež zavoda je odslej v Kranju, C. Staneta Žagarja 1,

pod točko 5) Izbriše se JANKO BIDOVEC in vpiše novi upravnik PAVLE BAJŽELJ;

pod točko 7) Izbriše se JANKO BIDOVEC in vpiše novi upravnik PAVLE BAJŽELJ. V odsotnosti upravnika podpisuje Milan Vrežec, vodja sektorja za strokovno izobraževanje, finančne listine pa sopodpisuje Boža Gašperlin, računovodja zavoda.

O b r a z l o ž i t e v :

Upravnik Delavske univerze Kranj je dne 28/5-1963 podal pri-
glasitev spremembe za vpis v register finančno samostojnih
Zavodov s potrebnimi prilogami, zaradi česar je odločba s
tem utemeljena.

OBVEŠČENI:

1. Delavska univerza Kranj 2x
2. Uradni list SRS Ljubljana
2x, zaradi objave na stroške
zavoda,
3. Register tu, 2x

N a č e l n i k
JANEZ JOČIČ

[Signature]

Odločba o vpisu spremembe sedeža zavoda.

10.7.1965 se po odločbi skupščine občine Kranj ime Delavske univerze spremeni v Delavska univerza »Tomo Brejc« Kranj.

DELAVSKA UNIVERZA - KRANJ
Št. lista: 2112-65
01 142/2 1

SKUPŠČINA OBČINE
K R A N J

Številka: 022-24/1965-02
Datum: 10/7-1965

Na podlagi 19. člena temeljnega zakona o zavodih /Uradni list SRS, št. 5/65/ in 2. člena odloka o imenovanju nekaterih javnih objektov in zavodov v občini Kranj /Uradni vestnik Gorenjske, št. 15/65/ izdajam

O D L O Č B O

o dopolnitvi odločbe o ustanovitvi Delavske univerze v Kranju.

1.

1. točka odločbe o ustanovitvi Delavske univerze v Kranju, št. 02-10894/1-59 z dne 26/11-1959 /Uradni vestnik okraja Kranj, št. 2/60/ se dopolni tako, da se glasi:

Ustanovi se Delavska univerza v Kranju z imenom "Delavska univerza Toma Brejca v Kranju" kot samostojen zavod.

Sedež zavoda je v Kranju, Cesta Staneta Žagarja št. 1.

2.

Ta odločba velja takoj.

OBVESČENI:

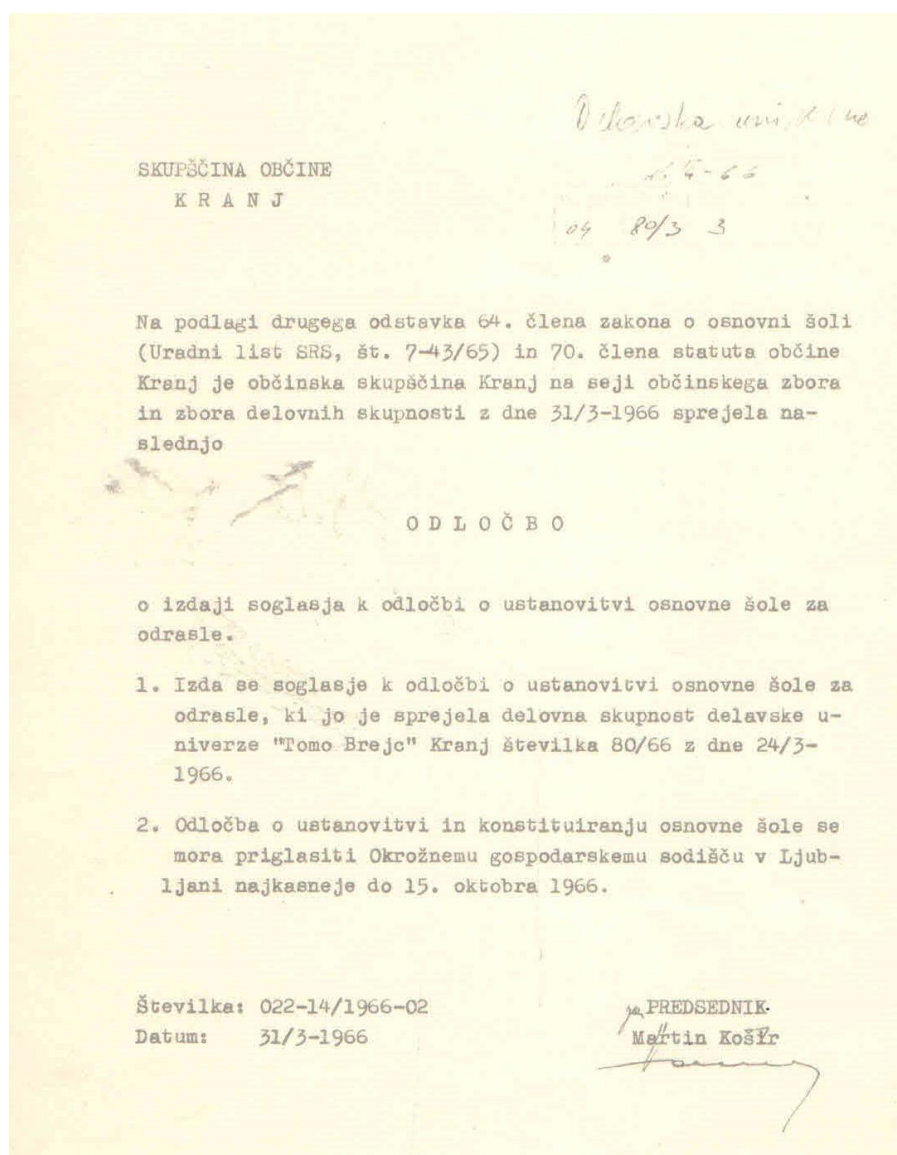
1. Delavska univerza Toma Brejca v Kranju - 2x
2. Skupščinska pisarna, tu, k zapisniku
3. Arhiv

Predsednik
skupščine občine Kranj
MARTIN KOŽIČ

Odločba o vpisu spremembe imena zavoda.

31.3.1966 skupščina občine Kranj izda soglasje k odločbi o ustanovitvi osnovne šole za odrasle, ki jo je sprejela delovna skupnost delavske univerze Tomo Brejc Kranj z dne 24.3.1966.

Odločba o izdaji soglasja k ustanovitvi osnovne šole.

12.8.1966 je Delavska univerza »Tomo Brejc« Kranj vložila zahtevek za vpis spremembe dejavnosti v register na Okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani. Predmet poslovanja delavske univerza je odslej postala organizacija in izvajanje družbenega izobraževanja in vzgoje, pa tudi osnovno, splošno in strokovno izobraževanje, ki jih narekujejo potrebe in interesi občanov ter delovnih in družbeno političnih organizacij.

DELAVSKA UNIVERZA "TOMO BREJC"
K R A N J

Štev.: 21.102/1-66
Datum: 12/8-1966

OKROŽNO GOSPODARSKO SODIŠČE
L J U B L J A N A

ZADEVA: Vpis v register - sprememba

Kot posledica našega družbenega razvoja se vedno ostrije postavlja v ospredje vprašanje izobrazbe in usposobljenosti delovnih ljudi za spravljanje poklicnih in družbenih nalog.

Tej zahtevi ne morajo prilagajati tudi izobraževalne in vzgojne ustanove in skladno s to zahtevo je spremenila svoj predmet poslovanja tudi naša Delavska univerza.

Prosimo torej, da v registru spremenite predmet našega poslovanja, ki naj se v spremenjenem besedilu glasi:

"organizira in izvaja družbeno izobraževanje in vzgojo, pa tudi osnovno, splošno in strokovno izobraževanje, ki jih narekujejo potrebe in interesi občanov ter delovnih in družbeno-političnih organizacij.

Za uresničitev izobraževalnih nalog organizira Delavska univerza "Tomo Brejc" Kranj delovne enote za posamezna področja:

oddelek za družbeno-ekonomsko izobraževanje,
oddelek za strokovno izobraževanje,
oddelek za splošno izobraževanje,
oddelek za poučevanje jezikov,
osnovno šolo za odrasle,
tehnični servis."

Ustale navedbe v registru ostanejo neopremenjene.
Prilagam prepis statuta, v katerem so podrobneje razčlenjene naloge in organizacija našega zavoda.

Direktor
Pavle Bajžalj

DELAVSKA UNIVERZA "TOMO BREJC"
K R A N J

Rgs I 12/P - 2

Okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani kot registrsko sodišče izdaja na osnovi Pravilnika o vpisu zavodov v register (Ur.l. SFRJ št. 37/65) po priglasitvi zavoda z dne 16.8.1966, Us 395/66 sledeči

S K L E P

V register zavodov se vpiše pri zavodu
DELAVSKA UNIVERZA "TOMO BREJC" KRANJ
naslednja sprememba:

Vpiše se sprememba besedila predmeta poslovanja, ki glasi odleci:

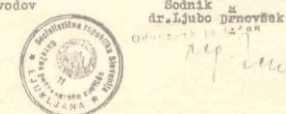
Organizira in izvaja družbeno izobraževanje in vzgojo pa tudi osnovno, splošno in strokovno izobraževanje, ki jih narekujejo potrebe in interesi občanov ter delovnih in družbeno-političnih organizacij.
Za uresničitev izobraževalnih nalog organizira zavod delovne enote za posamezna področja:
oddelek za družbeno-ekonomsko izobraževanje,
oddelek za strokovno izobraževanje,
oddelek za splošno izobraževanje,
oddelek za poučevanje jezikov,
osnovno šolo za odrasle,
tehnični servis.

Takna po tar.št. 4/1,5 in 53 Tarife o sodnih taksah (Ur.l. SFRJ št. 16/60) v znesku ND 6.- je nalepljena in uničena na priglasitvi.

Okrožno gospodarsko sodišče,
Ljubljana, dne 8.okt.1966.

vpisano v register zavodov
dne: 21. X. 1966

Sodnik M.
dr. Ljubo Džnovšek

Predlog in sklep za vpis spremembe dejavnosti v register zavodov.

DIREKTORJI:

1959 - 1963	Janko Bidovec
1963 - 1974	Pavle Bajželj
1974 - 1991	Anto Marjančič
1991 – 2011	Darja Kovačič
2013	Mateja Šmid

PROSTORI

Ljudska univerza Kranj je sprva delovala na naslovu Park svobode 2, Kranj. Nato se je leta 1963 preselila Slavčevo vilo na naslovu Cesta Staneta Žagarja 1, kjer danes še vedno deluje Ljudska univerza Kranj.

Stavbenik Josip Slavec (1901 – 1978)

Josip Slavec se je rodil 12. aprila 1901 v Tacnu. Sprva je nosil nemški priimek Nachtigal, ki ga je poslovenil v Slavec. Končal je rokodelsko šolo v Ljubljani in že kmalu v Kranju ustanovil Stavbno podjetje Josip Slavec za opravljanje in projektiranje vseh gradbenih del. Eden prvih velikih objektov podjetja je bil most čez Savinjo na železniški postaji Zidani Most.

Med drugo svetovno vojno je njegovo podjetje gradilo stanovanjske bloke in ceste, med drugimi tudi Nemško cesto v Ljubljani, med Šentvidom in Črnučami. Skupaj s podjetjem Josipa Dedka so gradili tudi kranjske rove.

Istočasno pa je aktivno z denarjem, gradbenim materialom, prehrano in razstrelivom ter zaposlovanjem aktivistov OF podpiral NOB, dokler ni jeseni 1944 odšel v partizane.

Njegovo podjetje je po drugi svetovni vojni, septembra 1945, prenehalo delovati. Del svojega premoženja je prodal, večino gradbenega inventarja in strojev pa je podaril državnemu podjetju Gradis. Tu se je tudi zaposlil in ostal do leta 1950.

Kljub podpiranju partizanov in sodelovanju v NOB se je znašel na spisku vojnih dobičkarjev. Leta 1948 so mu nacionalizirali še preostalo, kar ni podaril državi in leta 1949 se je moral z družino izseliti iz lastne hiše. Umrl je 19. junija 1978 v Kranju.

Nekaj najbolj prepoznavnih Slavčevih objektov:

- *gradnja cest:*
 - *cesta Podvin – Lesce – Bled,*
 - *cesta pod Vršičem pri Ruski kapelici in kamniti most pri Koči na Gozdu,*
 - *obnova ceste in mostov v Kokri v medvojnem času;*
- *gradnja mostov:*
 - *most čez Savo pri Bledu,*
 - *Celarjev most čez Kokro na poti med Preddvorom in Jezerskim,*
 - *Most čez Savinjo pri Zidanem mostu,*
 - *most v Baški grapi,*
 - *Pančevski most v Beogradu,*

- obnova železniškega mostu čez Dravo na Ptuju;
- visoke gradnje:
 - v Kranju – Tekstilna šola,
 - Adamičeva hiša,
 - Slavčeve vile,
 - hotel Stara pošta,
 - hotel Jelen,
 - Opekarna Bobovek,
 - Kopališče Jasna v Kranjski gori,
 - Park hotel na Bledu,
 - restavracija Kazina Bled,
 - Šport hotel na Pokljuki.

Zanimiv članek o graditelju Josipu slavcu je izšel v Gorenjskem glasu 6. novembra 2016 ob izidu monografije graditelja z naslovom »Gradil je z vizijo«

»Mislim, da je kip v Kranju privilegij za mesto. Slavec je namreč pomemben useslovensko, a Kranj si je izbral za svoj dom.»

<http://arhiv.gorenjskiglas.si/article/20111229/C/312299999/April>

Razporeditev prostorov Ljudske univerza Kranj se je spreminjala po potrebi in po programih.

Prostori so razporejeni v 4 etažah:

- klet*
- pritličje*
- 1.nadstropje*
- 2.nadstropje*

V prvih letih sta bili v 2 nadstropju 2 stanovanji in do nedavnega je v pritličju delovala tudi tiskarna.

V letih 1991 – 1995 se delavska univerza »Tomo Brejc« Kranj preimenuje v Ljudsko univerzo Kranj in poslopje dobi današnji videz.

Zaradi velike potrebe po izobraževanju odraslih je Delavska univerza Kranj kmalu izvajala množico raznolikih programov. Po vojni se je v Sloveniji pospešeno gradila industrija in razvijalo gospodarstvo, ki je potrebovalo strokovno izobražen kader. Ker zaposleni tovrstno izobrazbo niso dobili v šolah, je za njihovo izobraževanje poskrbela Delavska univerza v sodelovanju s podjetji in zunanjimi strokovnjaki. Stavba je kmalu postala premajhna za vse programe, zato so bili primorani najeti prostore tudi drugod.

Izobraževalna področja:

1. Družbeno področje (mladine, članov družb pol. organizacij, samoupravnih struktur ...)
2. Splošno izobraževanje (OŠ, šola za starše, splošno tehnično izobraževanje, kulturno-estetsko izobraževanje, šola za življenje, za tuje jezike, izobraževanje v kmetijstvu, turizem ...)
3. Strokovno izobraževanje (varstvo pri delu, civilna zaščita, turistično izobraževanje, šolanje za poklice po zakonu o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij, tečaji za družbeno priznane poklice – osnovni dopolnilni tečaji – skladiščnik, tehnični risar, knjigovodja, telefonist)
Funkcionalno izobraževanje – za vodje delovnih enot, za strokovne delavce v zunanji trgovini, poslovna psihologija
4. Oddelki rednih šol za odrasle
5. Centri za izredni študij na višjih in strokovnih šolah (na višji tehniški šoli, na višji pravni šoli, na pedagoški akademiji, na ekonomski fakulteti)
6. Vzgoja in pouk za obrambo in zaščito (tečaji za tehn. reš. enote, gasilske enote, seminarji, posvetovanja, vaje in tekmovanja, preizkus znanja)
7. Zasebni sektor
8. Informacije – vsak občan se lahko seznani s širokimi možnostmi za svoje lastno izobraževanja oz. samoizobraževanje.
9. Literatura – učni pripomočki, založništvo, tisk,

Prostori v začetku 70-ih let:

- *Lastni učni prostori: 6 učilnic*
- *Najeti učni prostori:*
 - *Gimnazija Kranj – 10 učilnic*
 - *Poklicna šola – 5 učilnic*
 - *Delavski dom – 2 učilnici*
 - *Administrativna šola – 2 učilnici*
 - *Dom JLA – 1 učilnica*
 - *Dom upokojenцев – 1 učilnica*
 - *OŠ F. Prešerena – 1 učilnica*

1. PROSTORI

A/ Lastni učni prostori: 6 učilnic

B/ Najeti učni prostori:

- Gimnazija	10 učilnic
- Poklicna šola	5 učilnic
- Delavski dom	2 učilnici
- Admin. šola	2 učilnici
- Dom JLA	1 učilnica
- Dom upokojenцев	1 učilnica
- OŠ F. Prešerena	1 učilnica

/prepis pogodbe s gimnazijo, poklicno šolo in s Domom JLA so priloženi v zvezi št. 4/

2. OPREMA

a. Lastni učni prostori so opremljeni na posamezne vrste izobrazbovanja /jezikovni tečaji/

b. V najetih prostorih je standardna šolska oprema, ki omogoča normalno delo.

3. UČILA IN UČNI PRIPOMOČKI

- magnetofon	6 kom
- diaporojektor	7 kom
- episkop	1 kom
- kinoprojektor	1 kom
- gramofon	1 kom
- grafoskop	1 kom
- epidiaskop	1 kom
- magnetofon-monitor	1 kom

Zavod je imel v štirih letih 6 učbenikov in pripomočkov.
Za občansko seminarje izdaja posebne priročnike. /seznan učbenikov in priročnikov je priložen/

Učilnice so bile dobro opremljene, lahko bi rekli celo sodobno opremljene.

Učila in učni pripomočki, ki so jih uporabljali takrat:

- *magnetofon*
- *diaprojektor*
- *episkop*
- *kinoprojektor*
- *gramofon*
- *grafoskop*
- *epidiaskop*
- *magnetofon-monitor*

Za potrebe učenja jezikov je bil urejen tudi fonolaboratorij.

Delavska univerza Kranj je imela v tem času tudi lastni tehnični servis in je nudi usluge tudi drugim strankam. V tiskarni je nastalo kar nekaj učbenikov, priročnikov in skript.

KNJIGE, PRIROČNIKI, SKRIPTA	
KI JIH JE PRIPRAVILA IN IZDALA DELAVSKA UNIVERZA TOMO BREJC KRANJ	
Dušan Rebolj	KAKO INFORMIRATI BANOUPRAVLJALCE
Ivan Bertencelj	VOJENJE GESTANKOV
Lojze Zamernik	POLITIKA POSPEŠENE AMORTIZACIJE IN NIŽJEGA VREDNOTENJA ZALOG V NEPOSREDNI GOSPODARSKI PRAKSI
Janez Šinkovec	STATUTARNA UREDITEV
Slavko Podmenik	ČLOVEK V SOBOENI DRUŽBI - 3 zvezki
Pavle Bošič	SLOVENŠČINA ZA TUJCE

Seznam knjig, priročnikov in skript, ki jih je izdala Delavska univerza »Tomo Brejc« Kranj.

Program izobraževalnih nalog delavske univerze Kranj

S sprejetjem republiškega zakona o izobraževalnih organizacijah iz leta 1971 so delavske univerze kot izobraževalne institucije postale del enotnega vzgojno – izobraževalnega sistema SRS. Zakon je tudi odločal, da mora delavska univerza mimo drugih pogojev imeti tudi program izobraževalnih nalog, ki jih trajno opravlja. Katere programe je izvajala Delavska univerza »Tomo Brejc« Kranj je zapisano v spodnjem dokumentu.

PROGRAM IZOBRAŽEVALNIH NALOG

I. UVOD

S sprejetjem republiškega zakona o izobraževalnih organizacijah /Ur. list SRS, št. 4-19/71 / so delavske univerze kot izobraževalne institucije postale del enotnega vzgojno-izobraževalnega sistema SRS.

Zakon tudi določa, da mora delavska univerza mimo drugih pogojev imeti PROGRAM IZOBRAŽEVALNIH NALOG, ki jih trajno opravlja /8. člen Zakona/.

Program izobraževalnih nalog delavske univerze sloni na naslednjih vsebinskih postavkah:

- z zakonom vsklajenimi določili ustanovitvenega akta
- določili statuta delavske univerze
- izobraževalnimi potrebami na področju delovanja delavske univerze
- realnih pogojih, možnostih in sposobnost delavske univerze za uresničevanje izobraževalnega programa.

II. LETNI PROGRAM NALOG

Delavska univerza Tomo Brejč Kranj bo opravljala naslednje naloge:

IZOBRAŽEVALNA PODROČJA

- a. Družbeno izobraževanje
- članov družb. pol. org.
 - vodstev družb. pol. org.
 - članov in vodstev družbeno političnih skupnosti
 - samoupravnih struktur
 - mladine

Za družbeno izobraževanje načrtujemo naslednje oblike:

- politična šola za ZK

- politična šola za sindikalna vodstva
- politična šola za mladino
- seminar za predsednike DS
- seminar za člane DS
- seminar za člane izvršilnih organov
- seminar za komisije organov upravljanja in izvršilnih organov
- seminar za novospregjete člane ZK
- seminar za vodstva mladinskih organizacij
- seminar za prosvetne delavce
- seminar za gospodarstvenike
- predavanja in ciklusi predavanj o aktualnih družbeno političnih temah
- oblike družbenega izobraževanja za delavce v krajevnih skupnostih in za SZDL
- seminarji za urednike glasil delovnih organizacij

Po interesni usmeritvi bodo pri družbenem izobraževanju naslednja tematska področja:

- družbeno politični sistem
- družbeno ekonomski sistem
- gospodarstvo /stabilizacija/
- sociologija /socialno razlikovanje/
- filozofija /religija, cerkev itd./
- andragogika /usposabljanje predavateljev/
- mednarodni odnosi
- samoupravljanje danes /družbeno in samoupravno dogovarjanje/
- informiranje

b. Splošno izobraževanje

- osnovna šola za odrasle 5,6, 7. in 8. razred
- za sprejemne izpite na šolah:
 - višjih - visokih
 - srednjih
- splošno tehnično izobraževanje
- kulturno-estetsko izobraževanje
- šole za starše

- šole za življenje
- za zdravstveno prosveto
- za tuje jezike
- izobraževanje v kmetijstvu
- turizem

c. strokovno izobraževanje

- oblike strokovnega usposabljanja za uspešno delo na delovnih mestih v gospodarstvu, družbenih službah in kmetijstvu

Strokovno izpopolnjevanje

- Šole in tečaji: varstvo pri delu, civilna zaščita, za turistično izobraževanje, za vodilno osebje v gospodarstvu in družbenih službah, za organizatorje izobraževanja uvajanje na novo zaposlenih, šolanje za poklice po zakonu o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij /Ur. list SRS, št. 26-149/70 /
- tečaji za družbeno priznane poklice
 - osnovni in dopolnilni tečaji
 - /skladiščnik, teh. risar, knjigovodja, telefonist.../
- Funkcionalno izobraževanje: za vodje delovnih enot, za strokovne delavce v zunanji trgovini, poslovna psihologija... v oblike družbenega, splošnega in strokovnega izobraževanja vključujemo tudi **IZOBRAŽEVANJE NEZAPOSLENIH**

d. oddelki rednih šol za odrasle

e. centri za izredni študij na višjih in visokih šolah

- na višji tehniški šoli
- na višji pravni šoli
- na pedagoški akademiji
- na ekonomski fakulteti

f. Vzgoja in pouk za obrambo in zaščito

- tečajji /teh. rešev. enote, gasilske enote.../
- seminarji
- posvetovanja
- vaje in tekmovanja
- preizkus znanja
- ciklusi predavanj
- predavanja

g. Zasebni sektor

h. Informacije

vsak občan se lahko seznani s širokimi možnostmi za svoje lastno izobraževanje oz. samoizobraževanje. Kar ni našel v programu, bo zvedel ali dobil na delavski univerzi.

i. Literatura - učni pripomočki, založništvo - tisk

Za družbeno izobraževanje so vam na voljo:

- S. Podmenik
- R. Albreht
- J. Bertoncelj

Delavska univerza Kranj ima lastni tehnični servis in nudi usluge tudi drugim strankam.

Program izobraževalnih nalog Delavske univerze »Tomo Brejc« Kranj po letu 1971.

V sedemdesetih letih se je poleg družbenega izobraževanja, splošnega izobraževanja in osnovne šole izvajala tudi šola za življenje in šola za starše, ki jih je financirala temeljna izobraževalna skupnost Kranj (oz. občina Kranj).

Leta 1989 je bila ustanovljena tudi Avto šola pri Delavski univerzi »Tomo Brejc« Kranj, ki je delovala do leta 1991.

Avtošola je imela skromen vozni park – 4 do 5 vozil.

Prva vozila so bila znamke Zastava Yugo in Zastava 750 – »fičo«.

 SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAVOD SR SLOVENIJE ZA STATISTIKO
Ljubljana – 61000 – Vožarski pot 12 – telefon: 061 – 212 – 322 (Parnova 33 – telefon: 022 – 1721) – poštni predal 70
matična številka: 5022532
telefon: 31106 YUZASTAT
Številka: 720-2/89 Datum: 20.1.1989.

Na osnovi 2. odstavka 8. člena in 10. člena uredbe o razvrščanju organizacij in skupnosti po Enotni klasifikaciji dejavnosti (Ur.l.SFRJ, št. 43/76), izdajam

O B V E S T I L O
O RAZVRSTITVI ORGANIZACIJE OZ. SKUPNOSTI PO DEJAVNOSTI
Ime (firma) organizacije oz. skupnosti DELAVSKA UNIVERZA TOMO BREJC
KRANJ

Sedež in naslov: Ulica/ Cesta/ Ubineta/ Ploščad/ 1

Šifra vrste organizacije - oblika združenja: 12

podskupina dejavnosti iz Enotne klasifikacije dejavnosti, v katero je organizacija oz. skupnost razvrščena:

Ime podskupine Kulturno izobraževalne dejavnosti

Šifra podskupine 140721

Matična številka, pod katero organizacijo oz. skupnost vodimo v enotnem registru organizacij in skupnosti 50510P2

Obrazložitev

FRNITVA!

Obvestilo pošiljamo organizaciji oz. skupnosti v dveh izvodih. En izvod pošlje organizacija oz. skupnost enoti SDK, pri kateri ima žiro račun. V kolikor ima organizacija ali skupnost poslovne ali druge enote, so te razvrščene na posebnem obvestilu o razvrstitvi poslovnih in drugih enot v sestavi organizacije oz. skupnosti.

Pravni pouk:
Kolikor organizacija oz. skupnost meni, da ni pravilno razvrščena, sme od zavoda zahtevati spremembo razvrstitve. Utemeljeno zahtevo s priloženimi dokazili je treba vložiti v 15 dneh po prejemu tega obvestila.

Direktor
Tomaž Banovec

 DELAVSKA UNIVERZA »TOMO BREJC« KRANJ
STANETA ŽAGARJA 1, 64000 KRANJ tel. n.c. (064) 27-481, direktor (064) 21-757

Številka: 01 47/88
Datum: 6.5.1988

SKUPŠČINA OBČINE KRANJ
Izvršni svet

ZADEVA: Soglasje za razširitev dejavnosti

Z ozirom na problematiko vzgoje in usposabljanja voznikov v občini Kranj, smo se na delavski univerzi odločili, da z ustanovitvijo AVTO ŠOLE razširimo našo dejavnost tudi na področje priprave kandidatov za voznike vozil na motorni pogon.

Materialna sredstva za nabavo osnovnih sredstev ter vlaganja za pridobitev ustreznih strokovnih kadrov za izvajanje razširjene dejavnosti bomo zagotovili sami.

Vse organizacijske, materialne in kadrovske priprave za začetek izvajanja razširjene dejavnosti so v zaključni fazi.

V zvezi z navedenim prosimo izvršni svet skupščine občine, da nam da ustrezno soglasje za razširitev dejavnosti delavske univerze na področju vzgoje in usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil.

V prepričanju, da boste naši prošnji ustregli v najkrajšem času, se zahvaljujemo in vas

tovariško pozdravljamo!

Direktor:
Anto Marjančič, prof.

Iz poročilo finančne realizacije v letih 68 -71 je razvidno, da je bilo zanimanje gospodarskih in drugih organizacija za izobraževalne programe vedno večje. Tudi delež samoplačnikov se je iz leta v leto večal.

FINANČNA REALIZACIJA NA DELAVSKI UNIVERZITNI TOPO BREJČ KRAJ V ZARBEVIH
ŠESTNI LETIH

Leto 1968	DE	SP	SI	TS	Skupaj
1. Plačila gosp.in drugih organizacij	90.966,40 42,20%	99.793,43 23,08%	167.956,00 41,65%	320.336,10 100%	679.051,93 49,50%
2. Plačila TIS	124.605,00 57,80%	84.800,00 19,60%	-	-	209.405,00 15,20%
3. Samoplačniki	-	240.102,51 57,30%	235.251,00 58,35%	-	475.353,51 35,20%
Skupaj	215.571,40 100%	422.695,94 100%	403.207,00 100%	320.336,10 100%	1.371.811,04 100%

Posledično se je tudi večalo število zaposlenih in zunanjih sodelavcev.

POKLICNA IN IZOBRAŽEBNA STRUKTURA ZUNANJIH SOBELAVCEV - PREDAVATELJEV
NA DELAVSKI UNIVERZITNI TOPO BREJČ KRAJ

Poklic Isobr.	Poklic							
	Prosvetni delavci	Zdravstveni delavci	Ekonomisti	Pravniki	Inženirji	Tehniki	Drugi	Skupaj
Visoka	65	6	10	9	53		5	148
Višja	34	1	3	4	1		12	55
Srednja	4		2			2	3	11
Skupaj	103	7	15	13	54	2	20	214

IZOBRAZBA, POKLIC IN DELOVNO MESTO REDNIH IN HONORARNIH DELAVCEV
DELAVSKE UNIVERZE TORO BREJČ KRALJ

Center	Zap. št.	Preimek in ime	Delovno mesto	Izobrasba	Poklic
DF	1	Ješ Pepca	vodja centra	višja	politolog
	2	Ovsenk Silvo	vodja izob.oblik	srednja	ek. tehnik
SI	3	Marjančič Anto	vodja centra	višja	ing.org. dela
	4	Vresec Milan	vodja izob.oblik	srednja	učitelj
	5	Tepina Milan	vodja izob. oblik	visoka	profesor
SP	6	Gostiša Smilja	vodja centra - ravnat.con.šole	visoka	profesor
	7	Simsič Dunja	vodja izob.oblik	visoka	profesor
	8	Pogašnik Majda	predavatelj	visoka	profesor
Center za izdelavo ušnih pripomočkov in tisk	9	Meserko Vinko	vodja centra	srednja	sr. komerc.
	10	Zupan Janez	offset tiskar	poklicna š.	misar
	11	Kramšar Bojan	offset tiskar	poklicna š.	graver
	12	Kavčič Franc	ročni knjigovez	tečaj za KV	sofer, normirec, kurjač cent.k. priučena delavka
Računovodstvo	13	Feitler Marija	raznoševalka	osnovna š.	
	14	Pretnar Mira	računovodja	srednja	ek. tehnik
	15	Vene Marija	blagaj.-knjigov.	srednja	ek. tehnik
	16	Bajželj Pavle	direktor	višja	ek. tehnik
Uprava	17	Baldeman Zora	tajnica	poklicna š.	administrator
	18	Kukovič Jožica	administrator	poklicna š.	administrator
	19	Lukman Gvetka	snadžilka	osnovna š.	snadžilka
	20	Kramšič Hedep	hišnik - kurjač	tečaj za kur.	kurjač centr.kur.
	21	Rus Anton	kurir - honorarni	tečaj za VK	upokojenec

DELAVSKA UNIVERZA TORO BREJČ
K R A L J

SPALNI ZUNANJI SODELAVCI
CENTRA ZA SPLOŠNO IZOBRAŽEVANJE

1. dr.prof. Gene Avguštin	usetnostni zgodovinar
2. Brenk Kristina	pisateljica
3. Čiglič Marjan	abs.AGRFTV, film.delavec
4. Dolenc Anton	veterinar
5. Ekar Franc	VEKŠ
6. dr. Franc Habe	prof.
7. prof. Ciril Hubad	prof.
8. prof. Bojan Jan	prof.
9. Jože Kavčič	politolog /višja/
10. Rado Koševar	predmetni učitelj
11. Šime Letinič	prof.
12. Lipar Ida	predmetna učiteljica
13. Lipar Peter	predmetni učitelj
14. Miklavčič Tone	profesor
15. Merlak Pavle	višji turist.delavec/srednja/
16. ing. Jure Mamilovič	ing. agronomije
17. ing. Franc Nele	ing. agronomije
18. dr. Aleš Paternoster	zdravnik
19. ing. Pavel Rasinger	ing. agronomije
20. Štampar Slavica	dipl. pravnik
21. Trampuš Katjuša	socialna delavka
22. Tomoje Zorka	višja med. sestra
23. Tavčar Stane	poslovodja /srednja/
24. Troha Zdravko	prof.
25. Pogašnik Janez	ing. gospodarstva

Poučevanje tujih jezikov

26. Bavdek Mojca	abs.filosof.fakultete
------------------	-----------------------

- 2 -

27. Demšar Marjeta	filozof. fakult. /visoka/
28. Dolinšek Marija	pedagoška akademija /višja/
29. Finšgar Marjana	filos.fak. /visoka/
30. Guček Terezija	filos.fak./abs.II.st./
31. Gregorač Milena	filos.fak./abs.II. st./
32. Hrovat Taja	filos.fak.
33. Jesenič Viktor	filozof. fak.
34. Kejšar Ljuba	filos. fak./abs. II. stop./
35. Lechner Harald	filozof. fak.
36. Lavtar Stojan	filozof. fak./abs. II. stop./
37. Polenc Alenka	filozof. fak./abs. II. stop./
38. Petrov Meri - Kolman	filozof. fak.
39. Praž Lado	filozof. fak.
40. Puharič Breda	filozof. fak. /abs. II. stop./
41. Rojšek Alenka	filozof. fak. /abs. II. stop./
42. Rus Anica	pedagoška akademija /abs./
43. Tinta Irena	filozof. fak.
44. Verbič Pavle	filozof. fak.
45. Žalohar Dana	pedagoška akademija
46. Žalohar Metoda	filozof. fak. /abs. II. stop./

Osnovna šola

Honorarni:

47. Benedik Franc	predm. uč., se.zg.
48. Brinovec Slavko	prof. se.zg.
49. Črnilec Mara	prof. se.zg.
50. Gros Ivanka	predm. uč., na.fi.
51. Hrovat Stane	predm. uč. na.fi.
52. Kalan Anica	predm. uč. bi.ke.
53. Lipar Lidia	predm. uč. gl. an.
54. Nadišar Jože	dip.ing. fi
55. Pajkič Ana	predm. uč. gl.zg.
56. Fotokar Dobrica	abs. FA lik.
57. Šifkovič Marjan	inš./višja/ fi

58. Turk Meta	prof.	sl, fr.
59. Turk Stane	str.uč.	ma
60. Vozel Marija	predm.uč.	bi, ke.
61. Mladenovič Ratomir	abs. PA	bi, ke.
62. Mehle Mirjam	abs. PA	se, zg.
63. Renčelj Tatjana	abs. PA	ma, fi.

Redni:

64. Pogačnik Majda	prof.	sl, sh.
65. Sinsič Dunja	prof.ped.	TSM

UTRINKI IN SPOMINI SODELAVCEV, ZUNANJIH SODELAVCEV IN UDELEŽENCEV

Helena Lipar por. Gomboc

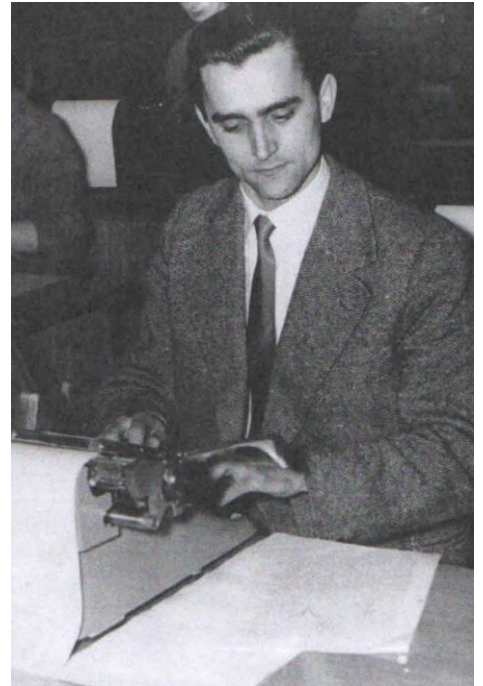

Prvič sem stopila skozi vrata takratne Delavske univerze Kranj 23. aprila 1979. Prijavila sem se na delovno mesto administratorke in bila sprejeta. Nadrejena mi je bila Jožica Kukovič, na prvi pogled stroga gospa, natančna, hitra in redoljubna. Tudi mene se je hitro »prijel« resni pristop k delu. Skupaj sva bili dober tim več kot 10 let. Naučila me je vse kar je potrebno vedeti v administraciji, tudi v življenju, zraven pa je bila dobra družba in mi nikoli ni bilo dolgčas. Danes na Ljudski univerzi Kranj še vedno opravljam administrativna dela in lahko rečem, da mi je še vedno v veselje.

Spremembe seveda so; v hiši, programih, sodelavcih, predavateljih, slušateljih. Vse se spreminja, vendar moto ostaja isti: mislite iskreno, delajte zavzeto, govorite prijazno.

Anton Podpečan

Začetek honorarnega dela gospoda Antona Podpečana na delavski univerzi »Tomo Brejc« Kranj sega v začetek 60-ih let. Z velikim veseljem je ob rednem delu poučeval predmet strojepisje tudi na Delavski univerzi. Predmet se je poučeval na Upravni administrativni šoli in administrativni šoli. Na Delavski univerzi je bil predmet organiziran v obliki tečaja.

Zanimanja je bilo veliko, saj je bilo v Kranju veliko podjetij, tovarn, ki so pošiljali svoje delavce in delavke na prekvalifikacijo. In vsa dekleta, ki so hotele postati tajnice, so morale opraviti strojepisni tečaj. In teh ni bilo malo. Predavanja so potekala v prostorih Delavske univerze in tudi v prostorih Ekonomske in upravno administrativne šole Kranj. V začetku se je pisalo na mehanske pisalne stroje, kasneje pa so bili stroji električni.

Gospod Podpečan je večkrat omenjal dekleta, ki so bila zelo zainteresirana in zagnana. Skupine so bile mešane, tudi mlajši gospodje so se učili tipkarskih veščin in nemalokrat se je med dekleti in fanti vžgala tudi kakšna iskrica. Če je ljubezen pripeljala do poroke, je veselo novico izvedel tudi g. Podpečan.

Njegovo delo na Delavski univerzi je trajalo kar tri desetletja. In če se ozre daleč nazaj, in ko pripoveduje o začetkih sodelovanja, ima še vedno iskrice v očeh. Vedno je bil zadovoljen in predan predavatelj, ki mu je bilo pedagoško delo na področju izobraževanja odraslih vedno v veselje.

Svoje spomine na sodelovanje z Delavsko univerzo Kranj je zapisal tako:

Na Delavski univerzi Kranj, sedaj nosi ime Ljudska univerza, sem poučeval 10-prstni slepi sistem tipkanja in stenografijo /hitropis/. Oba predmeta sta za pisarniškega delavca zanimiva. Potreba po pisarniških kadrih je nastala zaradi hitrega povojnega razvoja industrije, državne in javne uprave.

Zelo zgodaj so bili organizirani strojepisni tečaji. Struktura tečajnikov je bila pestra. Skoraj vsi udeleženci so bili zaposleni, različne starosti in različno šolsko izobrazbo. Večina je bila ženskega spola. Učenje slepega tipkanja je bilo na začetku s pomočjo pokrovčkov nad tipkovnico pisalnega stroja. Kasneje so bili pokrovčki odstranjeni. LU je začela z izobraževanjem odraslih na več področjih. Eno področje je bilo tudi z ustanovitvijo šole ekonomske, administrativne in upravno-administrativne usmeritve.

Strojepisni tečaji so bili organizirani na treh stopnjah: začetna, nadaljevalna in višja stopnja. Vsaka stopnja je trajala tri do štiri mesece. Višja stopnja je bila precej primerljiva znanju rednega absolventa AŠ ali ESS. V tem tečaju so udeleženci spoznali tudi oblikovanje besedil poslovnega in uradnega dopisovanja, npr. zapisnikov, odločb, pogodb itd.

Nadaljevalne tečaje so obiskovali pisarniški delavci s pomanjkljivim administrativno-tehničnim znanjem /matrica, razmnoževanje, stenodaktilografija, diktafoni ipd./.

Stenografija je bolj zahtevan predmet. Vsebuje poslovno in debatno stopnjo. Tečaji stenografije so bili redki. Organizirani le za tiste pisarniške delavce, ki so to znanje rabili na poslovni stopnji.

Kot že povedano, je LU organizirala večerno AŠ, ESS in UAŠ za potrebe TOZD-ov, SOZD-ov, uprav, ustanov itd. Vsi skupaj smo več ali manj zadostili potrebam po teh kadrih. Posebno poglavje izobraževanja na daljavo je tudi dopisna AŠ in ESS in tudi tečaji Društva stenografov in strojepiscev Kranj.

Nekatere skupine pisarniških delavcev, ki jih je prijavila kadrovska služba za testiranje pisarniškega dela, so bili ocenjeni opisno, ne numerično, npr. obvlada 10-pratno tipkanje s hitrostjo npr. 180 udarcev na minuto; ima potencial za vodenje kombiniranega delovodnika; vodenje sprejemne pisarne ipd. Uslužbenec je s tem potrdil svoje znanje in pridobil "certifikat" za delo, ki ga opravlja.

Prekvalifikacije pa je omogočil Zavod za zaposlovanje za tiste delavce, ki so zamenjali področje dela iz zdravstvenih razlogov. Razni tečajji /tudi strojepisni/ so bili na IU tudi terapevtsko naravnani.

Opisan način izobraževanja je bil izvajan nekaj let na IU Kranj. Sodelovanje med vodstvom IU, slušatelji, učitelji in eksaminatorji je bilo vzajemno. Večerno izobraževanje pa pravimo zato, ker se je začelo po službi - tudi do 22. ure. Ali je bil namen tovrstnega izpopolnjevanja ljudi za določeno delo dosežen? Naj povedo še živeči udeleženci!

PRILOGE

f. Podpečan
Anton Podpečan
KR 10-10-2016

Bojan Ančič

Gospod Bojan Ančič je prišel na Delavsko univerzo Kranj kot učitelj na osnovni šoli za odrasle leta 1974. Pouk je potekal v Predosljah, kjer je imela Delavska univerza najete učilnice.

V 90-ih letih pa je začel v srednješolskih programih poučevati predmeta geografijo in zgodovino. V programih prekvalifikacije pa je nato predaval družboslovje. Delavska univerza je imela zaradi množice programov, kih jih je izvajala, najete prostore na Poklicni šoli Kranj in Gimnaziji, kasneje pa je pouk potekal na Ljudski univerzi Kranj.

Sredi 90-ih se je izobraževal in vodil študijske krožke (Kulturno zgodovinski spomeniki, Ribolov in ekologija ...)

Še vedno se spomni, kako je kot mlad učitelj (kasneje profesor) pričel s predavanji na OŠ v Predosljah. Največkrat so bili učenci starejši kot on sam. To so bili delavci kranjskih tovarn, ki so jih delodajalci poslali na izobraževanje oz. dokončanje OŠ. Tudi to je bilo zanimivo, da se je kot predavatelj srečeval s svojo učiteljico Meto Turk – še nedavno učenec in učiteljica, zdaj pa oba predavatelja.

V 42-ih letih, od kar je kot predavatelj prišel na LUK se je veliko spremenilo; tehnologija, drugačni pristopi in pa velik upad števila slušateljev.

Še vedno mu je velik izziv delati z odraslimi. To so zreli ljudje, ki vedo kaj hočejo in so nekako tudi hvaležni za vse pridobljeno znanje.

Slušatelj delovodske gradbene šole, Lipar Andrej (l.r. 1935)

V program delovodske gradbene šole se je vpisal v šolskem letu 1975/76 in to v sredini šolskega leta. Kljub polletnemu zaostanku je vse nadoknadil in uspešno zaključil šolanje v juniju 1977.

Predavanja so potekala v prostorih Delavske univerze Kranj in na bivši Srednji tekstilni šoli Kanj.

Delovodska šola je imela tri smeri: gradbena, slikopleskarska in tesarska. Za splošne predmete so imeli pouk vse smeri skupaj, strokovni predmeti pa so bili ločeni.

Nekoč je bilo pri predmetu Visoke gradnje zelo zanimivo. Predavatelj je pripovedoval o svojem novem avtomobilu, kako je z njim zapeljal v jarek in tam obtičal. In radovedni »delovodci« so bili tako zvedavi, da je minilo tisto popoldne »visokih gradenj« ob debati o predavateljevem avtomobilu.

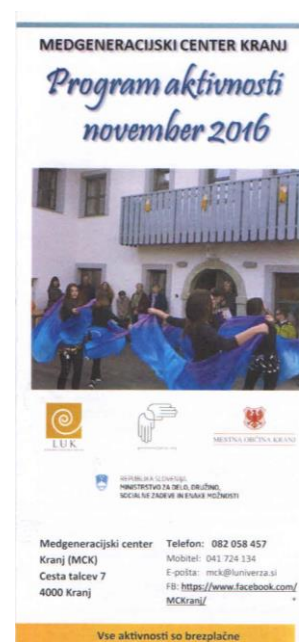
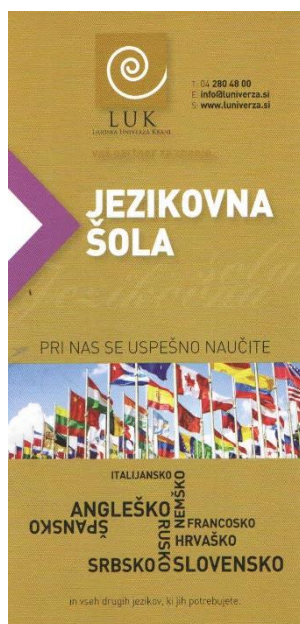
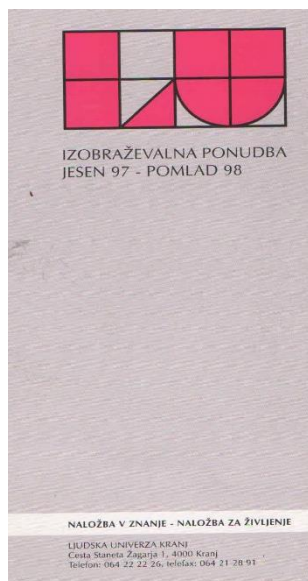
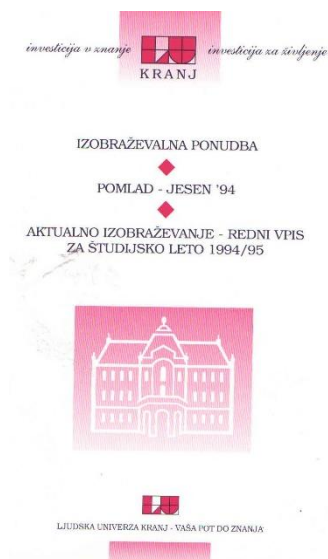
DELAVSKA UNIVERZA IN VPETOST V REGIONALNO OKOLJE

Delavska univerza Kranj je bila v preteklosti, kot je tudi danes Ljudska univerza zelo vpeta v dogajanje občine in življenje občanov v ožji in širši regiji, saj je bila in je še vedo po dejavnosti največja delavska oz. ljudska univerza v regiji.

Ob družbeno politični podpori skupnosti je skozi leta utrjevala svoj ugled in poslanstvo. Prispevala je k dvigu izobrazbe v regiji in s tem k zmanjšanju kadrovskih neskladij in k rasti splošne kulture in znanja. Njen program vzpodbuja k izobraževanju tako na strokovnem kot tudi na splošno izobraževalnem področju.

Delavska univerza je v času od svojega nastanka pa do danes poleg izobraževalne dejavnosti vsekoli izvajal tudi svetovalno dejavnost. V preteklosti je skrbela tudi za učila in učne pripomočke ter gradila svojo tiskarsko službo.

Tako, kot je Delavska univerza spreminjala svoj videz in svojo programsko ponudbo je spreminjala tudi podobo zgibank in letakov.

Nekaj utrinkov dela na srečanjih študijskega krožka:

